

Od redakcji

W setną rocznicę śmierci pisarki, 8 października 2010 roku, podczas okolicznościowego spotkania na Wydziale Polonistyki UJ, a także przy innych okazjach, zwracano uwagę na niejednoznaczność postrzegania Konopnickiej w Polsce. Jest to bowiem dla większości odbiorców przede wszystkim autorka *O krasnoludkach i sierotce Marysi*, w najlepszym wypadku *Roty*, bojowniczką o sprawę polską, twórczyni wierszy, w których – jak wynika przynajmniej z powojennych wyborów poezji – przeważa tematyka społeczna i patriotyczna, a dominującą manierą ekspresji jest stylizacja ludowa. To także doskonale radząca sobie z prowadzeniem gospodarstwa matka sześciorga dzieci, ciekawa świata i spragniona wiedzy kobieta, a jednocześnie bohaterka niejednego skandalu obyczajowego. Ambiwalentna i nadal niedostateczna wydaje się też recepcja naukowa twórczości Konopnickiej jako pisarki, krytyka literatury, tłumaczki, i jej pełnej luk, nie do końca wyjaśnionej, mimo licznych studiów, biografii. Jedna z czołowych postaci polskiego życia literackiego przełomu XIX i XX wieku, w swojej epoce czczona jako narodowe bożyszcze, z okazji jubileuszu obdarowana przez społeczeństwo dworkiem, okazuje się postacią wciąż nieznaną, zaś jej dzieła wydają się lekturą już nie kolejnych pokoleń odbiorców popularnych, ale wąskiego grona specjalistów.

W Polsce opatrywana etykietką „poetki bogoojczyźnianej”, Maria Konopnicka wzbudza zaciekawienie publiczności zachodniej: kiedy na forum zagranicznym przedstawia się podstawowe dane biograficzne wraz ze zwięzłą charakterystyką jej twórczości, wywołują one ogromne zainteresowanie słuchaczy domagających się szczegółowych wyjaśnień, kim była, czym zajmowała się „ta niezwykła kobieta”, zdecydowanie niemieszcząca się w konwencji epoki.

Stawiane w stulecie śmierci pytanie o to, czy Maria Konopnicka to dziś autorka mało znana czy zapomniana, czy jej twórczość padła ofiarą „politycznie poprawnych” interpretacji powojennych lub czy dzięki nim przetrwała w świadomości odbiorców, pytanie o fenomen jej popularności za życia i o przystawalność kreowanej przez pisarkę wizji świata do potrzeb estetycznych i wrażliwości współczesnego człowieka stało się punktem wyjścia refleksji, które składają się na prezentowany tom. Znalazły się w nim wypowiedzi przedstawicieli Katedr Komparatystyki Literackiej, Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu, Historii Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz innych ośrodków akademickich, dotyczące zarówno biografii poetki, jak i recepcji jej twórczości, poświęcone szczegółowej interpretacji wybranych utworów w świetle, między innymi, współczesnej antropologii literackiej, komparatystyki intersemiotycznej i biografistyki. Na marginesie wspomnieć należy, że przedstawione prace powstały przed ukazaniem się drukiem zarówno tomu korespondencji Konopnickiej *Listy do synów i córek* (red. L. Magnone, Warszawa – Żarnowiec 2010), jak i – należącej do wzmożonego w ostatnich latach nurtu zainteresowania życiem i twórczością poetki – monografii Leny Magnone, *Maria Konopnicka. Lustra i symptomy* (Gdańsk 2011).

Pierwsza część książki obejmuje więc zagadnienia życia Marii Konopnickiej i zarys jej charakterystyki psychologicznej oraz porusza problemy recepcji ogólnej, także pozaliterackiej, jej twórczości. Druga zawiera interpretacje konkretnych tekstów. Trzecią część tomu (*Glosy*) stanowią natomiast artykuły prezentowane jako świadectwo kierunków zainteresowania Konopnicką wśród różnych pokoleń polonistów.